

JOURNAL OF RESEARCH
IN EDUCATION AND SOCIETY
EĞİTİM VE TOPLUM
ARAŞTIRMALARI DERGİSİ
e-ISSN:2458-9624

Cilt: 9 Sayı: 1 Sayfa Aralığı: 174-187 e-ISSN: 2458-9624 DOI: 10.51725/etad.1054245

REVIEW

Open Access

DERLEME

Açık Erişim

Erken Çocuklukta Yapı İnşa Oyunlarına İlişkin Yurt Dışında Yapılan Araştırmaların İncelenmesi *

Investigation of Studies of Abroad Regarding Constructive Play in Early Childhood

Tülay Gül Taşkın Gökçe, Adalet Kandır

ÖZ

Araştırmanın amacı 2015-2021 yılları arasında erken çocuklukta yapı inşa oyunları konusunda yapılan bilimsel araştırmaların; tarandığı veri tabanı, konusu, bilimsel araştırma yöntemi, çalışma grubu, yayın yılı ve yapıldığı ülke boyutları ile incelenmesidir. Araştırma verileri, nitel araştırmalarda veri toplama yöntemi olan doküman analizi/incelemesi ile elde edilmiştir. Amaçlı örnekleme yöntemi kullanılarak belirlenen araştırma örneklemini; ERIC, SpringerLink ve Taylor and Francis veri tabanlarından "constructive play, construction play" anahtar kelimeleri kullanılarak ulaşılan, tam metin erişime açık olan araştırmalar oluşturmaktadır. Bu araştırmada temalar önceden belirlendiği için "betimsel analiz" yapılmıştır. Veriler araştırmacılar tarafından oluşturulan "Yapı İnşa Oyunlarına İlişkin Yurt Dışında Yapılan Araştırmaları İnceleme Formu" dikkate alınarak toplanmıştır. Araştırma sonuçlarına göre; konuyla ilgili en fazla yayın SpringerLink veri tabanında, çocuklarla yapılmıştır. En fazla nicel yöntem kullanılmıştır. ABD en çok yayın yapılan ülke, 2019 en fazla yayın yapılan yıl olmuştur. Diğer yandan araştırmalar en çok; oyun süresi, materyal seçimi ve çocuğun aktif katılımı bağlamında çocukların oyun davranışlarını konu etmiştir.

ABSTRACT

The aim of the research is to examine the scientific research on constructive play in early childhood between 2015-2021; the database, subject, scientific research method, study group, publication year and the country in which it was conducted are examined. Research data were obtained by document analysis which is a data collection method in qualitative research. The research sample, which was determined by using the purposive sampling method, consists of full-text accessible studies accessed from ERIC, SpringerLink and Taylor and Francis databases using the keywords "constructive play, construction play". In this research, "descriptive analysis" was conducted because the themes were determined beforehand. The data were collected by taking into account the "The Form for Analyzing Studies of Constructive Play Conducted Abroad" developed by the researchers. According to the research results; The most published research on the subject were made with children in the SpringerLink database. The most frequently used method was quantitative method. The country with the highest number of publications was the USA, and the highest number of studies was in 2019. On the other hand, the studies on constructive play in early childhood were mostly included the subjects of children's play behaviors in the context of play time, material selection and active participation of the child.

Atıf için: Taşkın Gökçe, T. G. ve Kandır, A. (2022). Erken çocuklukta yapı inşa oyunlarına ilişkin yurt dışında yapılan araştırmaların incelenmesi. *JRES*, 9(1), 174-187. <https://doi.org/10.51725/etad.1054245>

Etik Bildirim: Bu makale, derleme türünde olduğu için etik kurul kararı gerektirmemektedir.

Yazar Bilgileri

Tülay Gül Taşkın Gökçe

Arş.Gör., Gazi Üniversitesi,
Ankara, Türkiye

tulaygultaskingokce@gmail.com

Adalet Kandır

Prof. Dr., Gazi Üniversitesi,
Ankara, Türkiye

akandir@gazi.edu.tr

Makale Bilgileri

Anahtar Kelimeler

Yapı inşa oyunları
Erken çocukluk
Betimsel analiz

Keywords

Constructive play
Early childhood
Descriptive analysis

Makale Geçmişi

Geliş: 06/01/2022

Düzeltilme: 20/04/2022

Kabul: 24/04/2022

* Bu araştırma Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü tarafından düzenlenen Genç Araştırmacılar Kongresi'nde sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

Giriş

Erken çocuklukta öğrenmenin, sosyalleşmenin, kendini ve başkalarını tanımanın en eğlenceli ve kendiliğinden gelişen yolu “oyun”dur. Çocukların oyunları konusunda birçok araştırmaya kaynak olan kuramcılardan Vygotsky; oyunu ‘çocuğun isteyerek başlattığı, hayali durumları da içeren ve kuralların oynayan çocukların zihninde olduğu bir eylem’ olarak görür (Vygotsky, 1978). Özellikle çocuğun oyunu içsel motivasyon ile başlatması ve kendisinin de motive edici olması birçok oyun tanımında da ortaktır (Gray, 2009; Johnson, Christie ve Wardle, 2005).

Oyun farklı tanımlamaların da etkisiyle gelişimsel özelliklere göre, materyale göre, oynayan katılımcı sayısına göre sınıflandırılmaktadır. Piaget’in alıştırma (pratik) oyunları, sembolik oyunlar, kurallı oyunlar; Smilansky’nin (1968) işlevsel oyun, yapı-inşa oyunu, dramatik oyun, kurallı oyun; Moore’un aktif, toplumsal, bilişsel, düşsel, yaratıcı; Helanko’nun birey kutuplu, çevre kutuplu, sosyal sistemli oyunlar olarak sınıfladıkları görülür. Ayrıca Piaget bilişsel olarak oyunu şu şekilde basamaklandırmıştır: Çocuğun hareketle nesneyi ilişkilendirmesini içeren fonksiyonel oyun, materyalin bir yapı oluşturması için kullanıldığı yapı inşa oyunu, hayal gücünün beslediği dramatik oyun ve belirli kuralların izlenmesiyle ilerleyen kurallı oyunlar (Balaban-Dağal, 2020; Durualp ve Aral, 2015; Kamii ve DeVries, 1980; Zigler, Singer ve Bishop-Josef, 2004).

Çocuklarda oyun gelişimi süreci gelişimsel basamaklarla paralel yol izler. İlk yıllarda dikkat süresinin az olması, sosyal iletişim konusunda yeterli deneyimin olmaması ve olgunlaşma düzeyiyle ilişkili olarak çocuklar yalnız oldukları ve kısa süreli oyunlara ilgi gösterir. Buna ek olarak; sosyoekonomik düzey, cinsiyet, kültür, çocuğun gelişim durumları, teknoloji, ebeveynler, okul ve öğrenme ortamları, öğretmen tutumu gibi çevresel ve biyolojik etkenlerin de oyun gelişiminde rol oynadığı yapılan araştırmalar sonucunda görülmüştür (Cherney ve London, 2006; Goldstein, 2012; Lynch, 2015; Shetty, Laila ve Rai, 2015).

Oyunları gelişimsel özelliklere göre sınıflandıran araştırmacılardan Smilansky (1968) ve Sheridan (1977), Piaget’in bilişsel oyun basamaklarından da yararlanarak, “yapı inşa oyunları”na oyun türlerinden biri olarak yer vermişlerdir (Balaban-Dağal, 2020; Durualp ve Aral, 2015; Kamii ve DeVries, 1980; Zigler, Singer ve Bishop-Josef, 2004). Yapı inşa oyunları çocukların nesnelere bir yapı oluşturmak amacıyla blok, küp, lego gibi malzemelerle oynadıkları ve sonucunda oluşan ürün üzerinden kendilerini değerlendirme şansı buldukları, arkadaşları ya da ebeveynleriyle üzerinde konuşarak sosyalleştikleri bir oyundur. Materyallerin belirli bir biçimde başladığı, ancak başka bir form oluşturmak için yeniden düzenlendiği bir oyun biçimidir (Wolfgang ve Wolfgang’dan aktaran Stannard, Wolfgang, Jones ve Phelps, 2001).

Yapı inşa oyunları belirgin olarak üç – dört yaşlarında izlenmeye başlar. Çocuklar yapı inşa oyunları sırasında zihinsel olarak aktifleşir ve duyuusal bilgileri yorumlamaya başlarlar. Copely ve Oto (2006), küçük çocukların blok oyun sırasında önemli ölçüde problem çözme bilgisi sergilediklerini tespit etmiştir. Wolfgang, Stannard ve Jones (2001) ise boylamsal araştırmaları sonucu erken dönemlerde yapı inşa oyunları oynayan çocukların yedinci sınıfa geldiğinde matematik becerilerinde belirgin artış olduğunu görmüşlerdir. Bunun yanı sıra uzamsal becerilerin özellikle ortaokul düzeyi ve sonrasında çocukların matematik becerilerini yordadığı görülmüştür. Yapı inşa oyunları sırasında problem çözme ve akıl yürütme süreçlerinin işlenmesi, matematik becerilerini yordadığını destekler. Dolayısıyla bu oyunun; matematik ve diğer akademik öğrenmelerine de katkısı olur (Cohen ve Uhry, 2007; Hanline, Milton ve Phelps, 2010; Wellhousen ve Kieff, 2001). Pellegrini ve Gustafson (2005) tarafından yapılan, bir okul yılı boyunca üç ile beş yaşındaki çocukların sistematik olarak gözlemlendiği bir araştırmada,

çocukların alet kullanımı ve yapı inşa oyunları oynama sürelerinin sonraki fiziksel problem çözme performanslarını yordadığı görülmüştür. Manüplatiflerle, bloklarla oyun aynı zamanda özellikle çocukların etkinlikleri hakkında yorum yaptığı “özel konuşma” üretimiyle de ilişkilidir. Bu, çocuğun dikkatini sürdürmesine, aktivite hedeflerini akılda tutmasına, ilerlemesini izlemesine, ilerleme yollarıyla ilgili stratejik seçimler yapmasına ve genellikle görev boyunca kendilerini düzenlemesine yardımcı olma işlevine sahip olmasını gerektirir. Sonuç olarak yapı inşa oyunu, azim ve meydan okumaya karşı olumlu bir tutum geliştirme ile de ilişkilidir.

Owens, Granader, Humphrey ve Baron-Cohen (2009), yapı inşa oyunlarından oluşan LEGO Terapi Programı'nın özel gereksinimli çocuklarda (otizm ve DEHB gibi) öz düzenlemeyi desteklediği ve uyumsuz davranışlarında azalmaları sağladığını tespit etmişlerdir. Buna paralel olarak Dewey vd. (1988), kurallı oyunlardan sonra, dramatik oyun ve işlevsel oyunun aksine, yapı inşa oyunu malzemelerinin (blok ve tuğla gibi) yine özel gereksinimli çocuklarda karmaşık sosyal etkileşimleri kolaylaştırmanın bir sonraki en etkili yolu olduğunu bulmuştur (Owens vd., 2009).

Bu veriler ışığında çocukların erken akademik becerilerinin desteklenmesinde, sosyal ve duygusal gelişimlerinde, dillerini etkin kullanmalarında yapı inşa oyunları önemli bir eğitsel yoldur. Deneysel ya da uygulamalı yeni çalışmalardan önceki araştırmaların bilimsel araştırma yöntemleri, ülkeleri, yayın yılları, çalışma grupları ve içeriklerinin ne yönde olduğu ve alanda nerelerde hangi boyutlarla ele alındığı önemlidir.

Araştırmanın Amacı

Araştırmanın amacı 2015-2021 yılları arasında erken çocuklukta yapı inşa oyunları konusunda yapılan bilimsel araştırmaların; tarandığı veri tabanı, bilimsel araştırma yöntemi, örnekleme/çalışma grubu, araştırmanın yayın yılı ve yapıldığı ülke boyutları ile incelenerek analiz edilmesidir. Bu amaç doğrultusunda bu araştırmada erken çocuklukta yapı inşa oyunları konusunda yapılan araştırmaların; “(i) Yöntemlerine ve (ii) içeriğine göre dağılımları nasıldır?” alt amaçları belirlenmiştir.

Yöntem

Araştırmanın bu bölümünde araştırmanın modeli, çalışma grubu, etik bildirim, veri toplama aracı, verilerin toplanması ve analizine ilişkin açıklamalara yer verilmiştir.

Araştırma Modeli

Yapı inşa oyunlarına ilişkin yurt dışında yapılan araştırmaların incelenmesi amacıyla yapılan bu araştırma nitel yöntemle yürütülmüştür. Araştırmada temalar önceden belirlendiği için “betimsel analiz” yapılmıştır. Alanyazın dikkate alındığında, betimsel analizde şu aşamalar göz önünde bulundurulmuştur: (I) betimsel analiz için çerçeve oluşturulması, (II) tematik çerçeveye göre verilerin işlenmesi, (III) bulguların tanımlanması, (IV) bulguların yorumlanması (Yıldırım ve Şimşek, 2018, s.240). Betimsel analiz, araştırmacıların elde ettikleri verileri sistematik şekilde özetleyebilmesini sağlayan bir yöntem olarak yaygın biçimde tercih edilmektedir (Büyükoztürk, Kılıç-Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2016). Betimsel analizle yorumlanan ve özetlenen veriler sayesinde yeni kavramlar veya kavramlar arası ilişkiler oluşturulabilir (Creswell, 2013; Maxwell, 2008).

Araştırmanın Veri Kaynakları

Amaçlı örnekleme yöntemi kullanılarak belirlenen araştırmada veri kaynaklarını; ERIC, SpringerLink ve Taylor and Francis veri tabanlarından “constructive play, construction play” anahtar

kelimeleri kullanılarak ulaşılan, tam metin erişime açık olan araştırmalar oluşturmaktadır. Dokümanlar bu ölçütlere uygun olarak amaca yönelik olarak seçilmiştir (Dede, 2017, s.194).

Tablo 1. Araştırma Kapsamına Alınan Bilimsel Çalışmalar

Kod	Araştırmacı- Araştırma Yılı	Veri Tabanı	Amacı
A1	Jones, Henzi ve Barrett, 2019	ERIC	Kreşteki çocukların serbest oyunlarında tekrarlayan davranışlarını anlamak
A2	Devi,2016	ERIC	Ev ortamında ebeveynlerin oyun temelli fen ve matematik kavram gelişimlerine nasıl yardımcı olduklarını anlamak
A3	Moller, 2016	ERIC	Çocukların hayal gücü ile oyuncakları arasındaki bağlantıyı incelemek
A4	Ness ve Farenga, 2016	ERIC	Mekânsal algılama ve serbest oyun sırasında blokların, tuğlaların ve tahtaların yaratıcılığın gelişimi üzerine etkilerini incelemek
A5	Park, 2019 (a)	ERIC	Yapı inşa oyunları ile oluşturulan eğitim sürecinin bilişsel sürece etkisini incelemek
A6	Park, 2019 (b)	ERIC	Yapı inşa oyunlarındaki niteliği öğretmen rolü bağlamında incelemek
A7	Aström, Akesson, Sjömon ve Granlund, 2020	Taylor and Francis	Öğretmenlerin çocukların oyun ortamları ve etkinliklere bakış açısını incelemek
A8	Kakia, Popov ve Arani, 2015	Taylor and Francis	İran'da çocukların ilkökula hazırbulunuşluğunu incelemek
A9	Leroy, Romero ve Cassone, 2021	Taylor and Francis	Öğretmenlerin farklı düşünmelerini, Alternatif Kullanım Testi (akıcılık, esneklik, özgünlük) ile değerlendirmek
A10	Sando, 2019	Taylor and Francis	Dış mekânda oynanan fiziksel oyunların çocukların fiziksel sağlığına etkisini incelemek
A11	Sandseter, Storli ve Sando, 2020	Taylor and Francis	Çocukların açık alandaki oyunlarını oyun içi iletişimleri ve oyun materyali seçimleri açısından incelemek
A12	Sandseter, Storli ve Sando, 2021	Taylor and Francis	Çocukların kapalı alandaki oyunlarını oyun içi iletişimleri ve oyun materyali seçimleri açısından incelemek
A13	Storli ve Hansen-Sandseter, 2019	Taylor and Francis	Üç dört yaş arası çocukların iç ve dış mekândaki oynadıkları oyun türleri ve bu oyunların çocuğun iyi oluş hâline etkisini incelemek
A14	Ness ve Wang, 2018	Springer	Uzamsal becerileri, uzamsal dil kullanımının ve yapı inşa oyun nesnelerinin ne ölçüde etkilediğini incelemek
A15	Alford, Rollins, Padron ve Waxman, 2016	Springer	Öğretmenlerin gelişimsel öğretim uygulamalarının bir parçası olarak sınıf gözlemi kullanılmasını incelemek

A16	Avsec ve Sajdera, 2019	Springer	Öğretmenlerin yaratıcı problem çözmede tasarımsal düşüncülerinin sınıf içi performanslarına etkisini incelemek
A17	Berti, Cigala ve Sharmahd, 2019	Springer	Fiziksel çevrenin çocukların psikolojik gelişimine etkisini incelemek amacıyla doküman incelemesi yapmak
A18	Cassone, Romero ve Esfahani, 2021	Springer	Akışkanlık, esneklik ve yaratıcılığın problem çözme becerilerine etkisini incelemek
A19	Chen, Chen, Li ve Wang, 2015	Springer	Çinli çocukların yalnız pasif davranışları ve uyum sorunlarını incelemek
A20	Hanika ve Boyer, 2019	Springer	15-18 aylık bebeklerin motor taklit davranışları ve sosyal iletişim davranışları arasındaki ilişkiyi incelemek
A21	Jin ve Moran, 2021	Springer	Oyun sırasında öğretmenlerin çocukların işbirlikçi problem çözme becerilerini destekleme durumlarını belirlemek
A22	Kodsi, 2020	Springer	İsrail'deki Waldorf okullarında yapı inşa oyunlarını incelemek
A23	Laurent ve Gorman, 2017	Springer	OSB'li çocukların sosyal iletişim ve duyuşal işleme yetenekleri ile ebeveyn tutumları arasındaki ilişkiyi incelemek
A24	Looijenga, Klapwijk ve Vries, 2015	Springer	Tekrar davranışının tasarım performansı üzerindeki etkisini incelemek
A25	Mulvey ve Jenkins, 2020	Springer	Dil becerileri ve sosyal beceriler hakkındaki öğretmen raporlarının arasındaki ilişkiyi incelemek
A26	Noggle ve Stites, 2018	Springer	Özel gereksinimli okul öncesi kaynaştırma programına katılan tipik gelişim gösteren çocukların deneyimlerini belirlemek
A27	Passmore ve Hughes, 2020	Springer	Tipik gelişim gösteren ve hafif düzeyde engeli olan kaynaştırma çocuklarının oyun davranışları ve oynama süreleri arasındaki farklılıkları incelemek
A28	Sandseter, Kleppe ve Sando, 2020	Springer	Okul öncesi kurumlarda riskli oyun oynama yaygınlığını belirlemek
A29	Wickstrom, Pyle ve DeLuca, 2019	Springer	Çocukların akademik becerilerinden matematik becerilerini değerlendirmek

Etik Bildirim

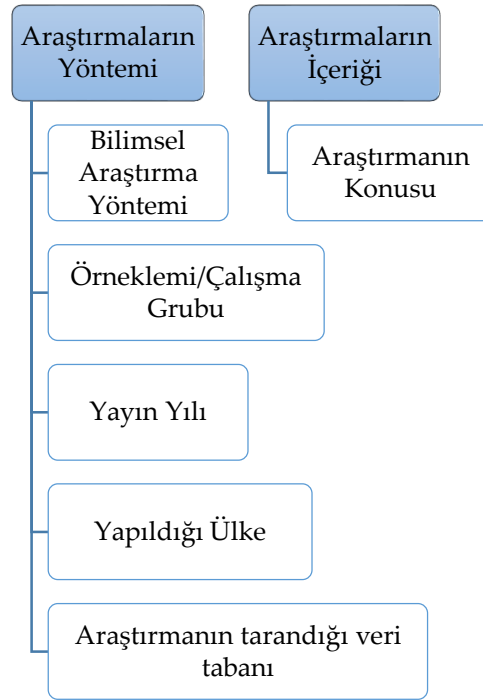
Bu makale, derleme türünde olduğu için etik kurul kararı gerektirmemektedir.

Veri Toplama Aracı

Betimsel analizde var olan ikinci aşama için, veriler araştırmacılar tarafından oluşturulan "Yapı İnşa Oyunlarına İlişkin Yurt Dışında Yapılan Araştırmaları İnceleme Formu" dikkate alınarak toplanmıştır.

Yapı İnşa Oyunlarına İlişkin Yurt Dışında Yapılan Araştırmaları İnceleme Formu

“Yapı İnşa Oyunlarına İlişkin Yurt Dışında Yapılan Araştırmaları İnceleme Formu” araştırmaların yöntemi ve içeriği olmak üzere iki temel başlıkta oluşturulmuştur. Formda bilimsel araştırma yöntemleri, örnekleme/çalışma grubu, yayın yılı, tarandığı veri tabanı ve yapıldığı ülke araştırmanın yöntemi başlığı altında incelenmiştir. Diğer yandan yeni çalışmalara yol gösterici olabileceği düşünülen daha çok hangi konularla ilişkilendirildiğine dair de araştırmaların içeriği başlığı altına “araştırmanın konusu” eklenmiştir.

Şekil 1. “Yapı İnşa Oyunlarına İlişkin Yurt Dışında Yapılan Araştırmaları İnceleme Formu” alt başlıkları

Verilerin Toplanması

Verilerin toplanması uzaktan kütüphane erişimiyle sağlanmıştır. Araştırma yapılan yıllara göre filtreleme yapılmıştır. Anlaşılabilir veri tabanlarından ERIC, SpringerLink ve Taylor and Francis üzerinden anahtar kelimeler girilerek tarama yapılmıştır. Taramada listelenen araştırmalardan örnekleme çocuk ve yetişkin (öğretmen ve ebeveyn) olmayanlar veri analizine alınmamıştır.

Veri Analizi

Verilerin analizinde, bulguları okuyucuya yorumlanmış ve düzenlenmiş şekilde sunmayı amaçlayan betimsel analiz kullanılmıştır. Verilerin analizinde araştırmacılar tarafından hazırlanan “Yapı İnşa Oyunlarına İlişkin Yurt Dışında Yapılan Araştırmaları İnceleme Formu”nda var olan başlıklar dikkate alınarak, incelemeler yapılmıştır. Elde edilen araştırmaların incelenmesi sırasında beş uzmandan görüş alınmış ve bu doğrultuda formun ilk hâli yeterli olmuştur. Her başlık için ayrı tablolar oluşturularak, kodlanan araştırmalar bu tablolara kodları ile yerleştirilmiştir. Ardından her hücredeki araştırma sayıları toplanarak sonuçlara ulaşılmıştır.

Bulgular

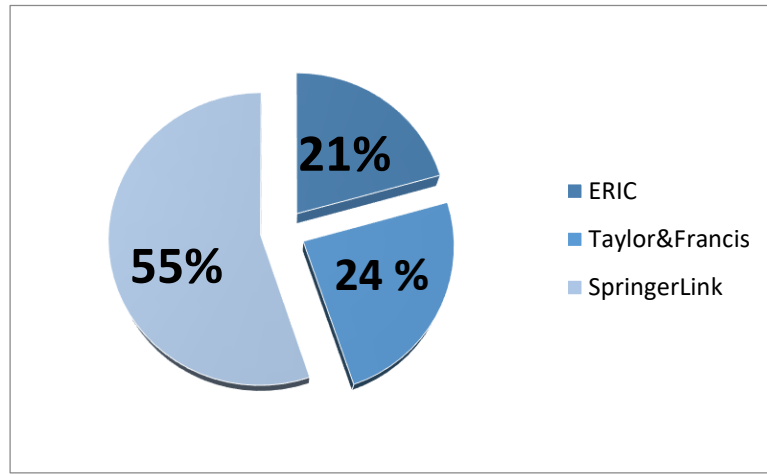
Araştırmada elde edilen bulgular; “Yapı İnşa Oyunlarına İlişkin Yurt Dışında Yapılan Araştırmaları İnceleme Formu” doğrultusunda incelenen araştırmaların yöntemine ve içeriğine göre iki başlıkta analiz edilmiştir:

Araştırmaların Yöntemine İlişkin Dağılımlar

Araştırmaların yöntemi kapsamında dokümanların tarandığı veri tabanı, bilimsel araştırma yöntemleri, örneklem/çalışma grubu, yayın yılı ve yapıldığı ülkelere ilişkin sonuçları verilmiştir.

Araştırmanın Tarandığı Veri Tabanına İlişkin Sonuçlar

Araştırmanın tarandığı veri tabanına göre yüzdeler gösterildiği Şekil 2 aşağıdadır:

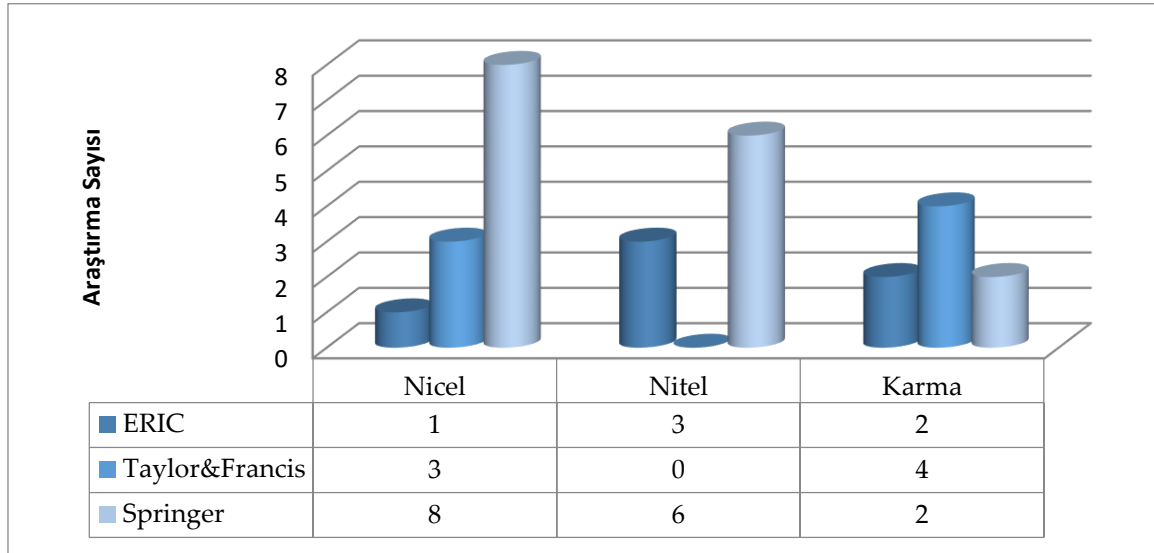

Şekil 2. Veri tabanına göre yüzdeler pasta dilimi

Araştırmada toplam 29 makale bulunmaktadır. Bunların on altısı (ortalama %55) Springer, yedisi (ortalama %24) Taylor and Francis ve altısı (ortalama %21) da ERIC veri tabanlarında taranmaktadır. En fazla çalışma SpringerLink veri tabanında yapılmıştır.

Araştırmanın Bilimsel Araştırma Yöntemine İlişkin Sonuçlar

Bu başlık altında araştırmaların gruplandırma ölçütü bilimsel araştırma yöntemleridir.

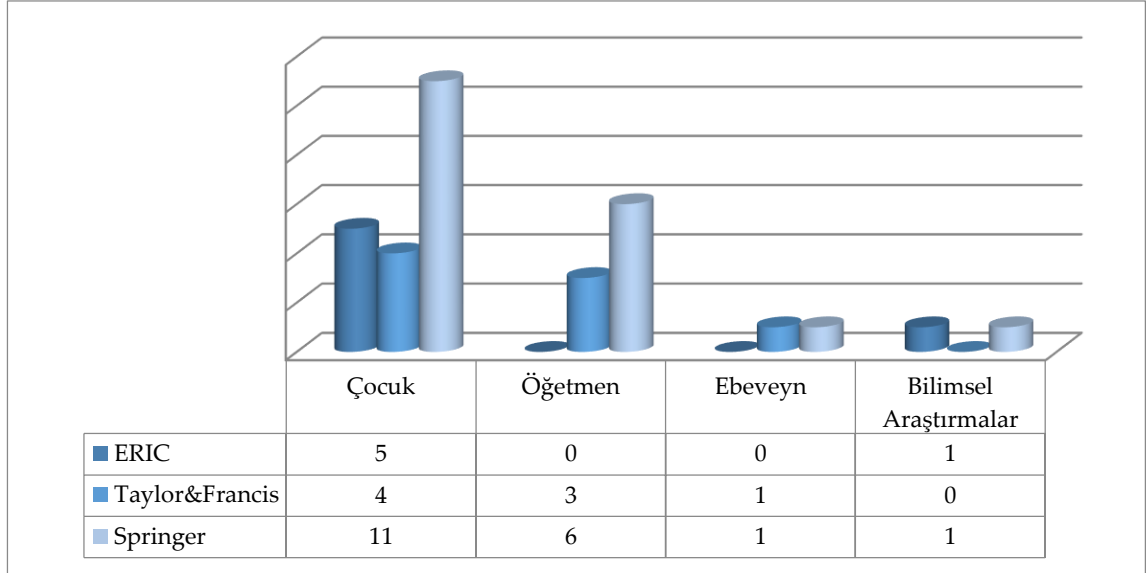

Şekil 3. Araştırmaların bilimsel araştırma yöntemine göre dağılımları

Şekil 3'te araştırmalarda en fazla nicel yöntemler (n=12) en az ise karma yöntemler (n=8) seçildiği görülmüştür. Veri tabanı bazında bakıldığında Springer'de en fazla nicel; Taylor and Francis'te en fazla karma ve ERIC'te ise en fazla nitel yöntemli çalışma bulunmaktadır.

Araştırmanın Örneklem/Çalışma Grubuna İlişkin Sonuçlar

Araştırmanın örnekleminde bulunan katılımcılara göre sayısal dağılımları Şekil 4'te sunulmuştur:

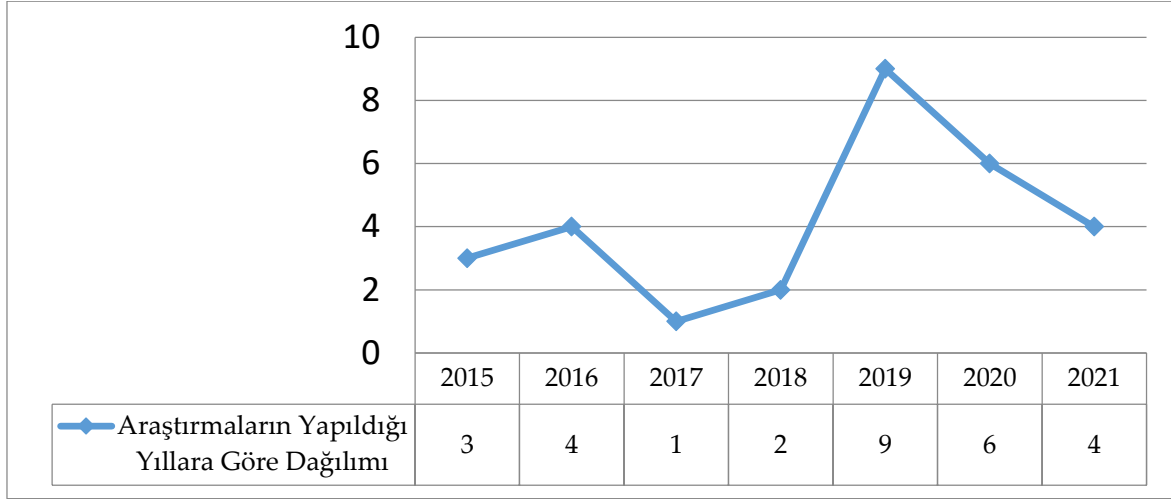

Şekil 4. Araştırmaların katılımcıları

Erken çocuklukta yapı inşa oyunları ile ilgili yapılan çalışmalardaki katılımcılar, beklenildiği üzere, en fazla çocuklar (n=20) olmuştur. İkinci sırada öğretmenler (n=9) katılım sağlamıştır. Ebeveynler ve katılımcısız çalışmalar eşit sayıdadır (n=2). Beş araştırmada katılımcılar hem çocuklar hem yetişkinler (öğretmen ya da ebeveynler) olmuştur (A2, A15, A16, A21, A23).

Araştırmanın Yayın Yılına İlişkin Sonuçlar

Yapı inşa oyunları konusunda yapılmış araştırma sayıları yıllara göre incelenmiştir.

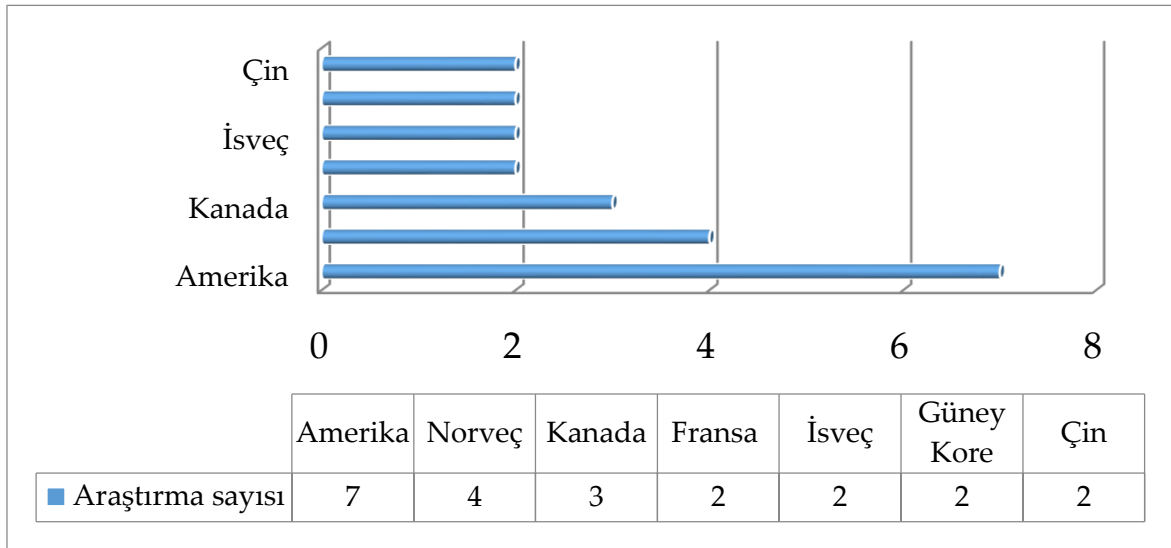

Şekil 5. Araştırmaların yapıldığı yıllara göre dağılımı

Araştırma sayılarına göre dağılıma bakıldığında 2019 yılında nicel bir artış söz konusudur. 2020-2021 yılları arasında yeniden azalmaya başlasa da son yıllarda 2018 ve öncesinde daha fazla araştırma yapılmıştır.

Araştırmaların Yapıldığı Ülkeye İlişkin Sonuçlar

Araştırma sayılarının ülkelere göre dağılımları Şekil 6'dadır:

Şekil 6. Araştırmaların yapıldığı ülkeye göre sayıları

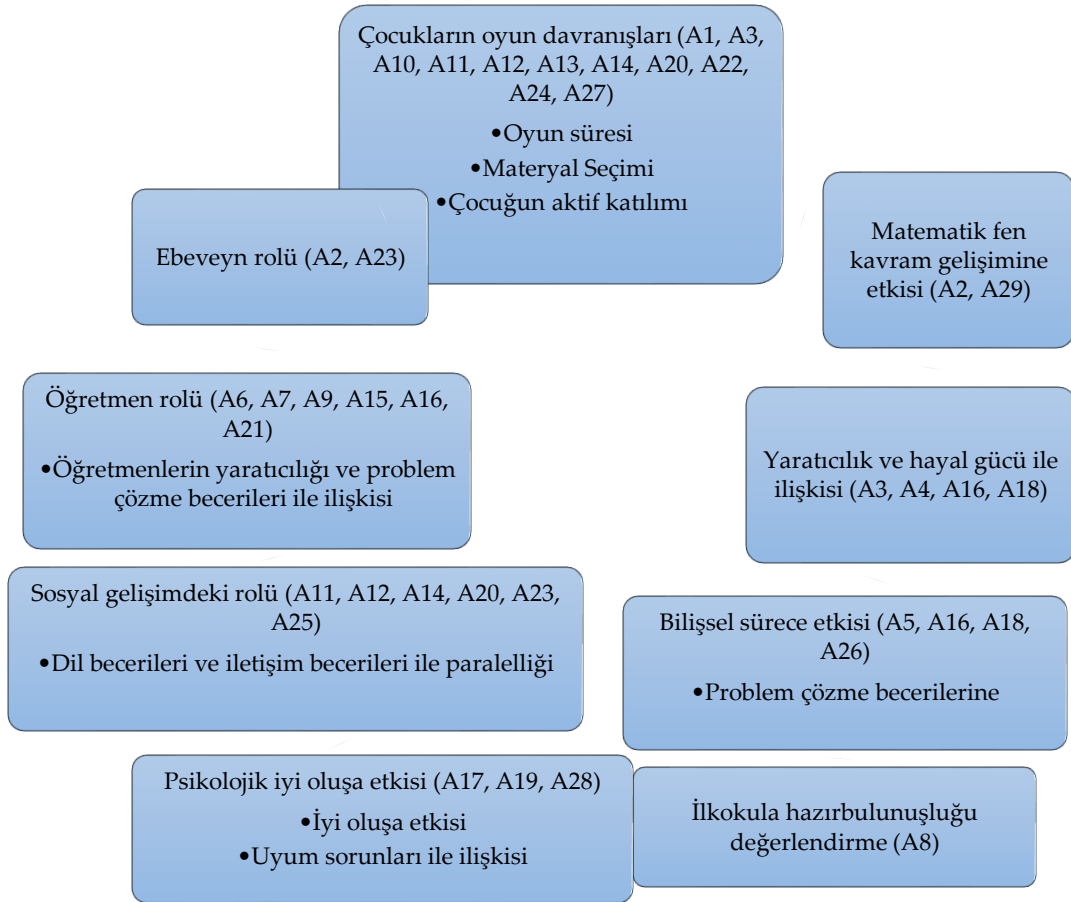
Şekil 6'da araştırma sayısı toplam 22 olarak görülmektedir. Bunun nedeni bir tane araştırmanın yapıldığı ülkelere grafikte yer verilmemesidir. Bu ülkeler; İran, Avustralya, Danimarka, İtalya, Polonya İsrail, İngiltere ve Hollanda'dır. A21 kodlu araştırma ise hem ABD hem de Çin'de yürütülmüştür.

Araştırmanın İçeriğine İlişkin Sonuçlar

Araştırmanın içeriğine göre sonuçlar 'araştırmanın konusu' dikkate alınarak incelenmiştir.

Araştırmanın Konusuna İlişkin Sonuçlar

Araştırmaların konuları kısaca başlandırdığında dokuz konu belirlenmiş olup bazı konular ortak görülerek alt başlıklarda detaylandırılmıştır.

Şekil 7. Araştırmalarda ele alınan konu başlıkları

Araştırmalarda ele alınan konular en fazla “çocukların oyun davranışları”ile ilgili olup (n=11) oyun davranışlarının çocuğun oyun süresi, materyal seçimi ve aktif katılımı ile ilişkilendirildiği görülmüştür. Bunun yanı sıra sosyal gelişimdeki rolü, dil ve iletişim becerileri ile paralelliği de içerikte fazlaca yer almıştır. En az ele alınan konu içeriği ilkokula hazırbulunuşluğu (n=1) değerlendirmedir.

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Araştırma kapsamına alınan makalelerde ortak bağlam; çocukların yapı inşa oyun süreleri, materyal seçimleri ve aktif katılımıdır. Çocukların yapı inşa oyunlarının; matematik fen kavram gelişimine, bilişsel sürece ve problem çözme becerilerine, psikolojik iyi oluşa ve dil ve iletişim becerilerine etkisine yer verilmiştir. Bunun yanı sıra ilkokula hazırbulunuşluğunu değerlendirmede anlamlı bir ölçüt olduğu görülmüştür. Yaratıcılık ve hayal gücünü desteklediği de yine bulgular arasındadır. Yapı inşa oyunlarının çocuktaki gelişime olumlu katkısında öğretmen ve ebeveynlerin rolü de göz ardı edilmemiştir (Cohen ve Uhry, 2007; Hanline, Milton ve Phelps, 2010; Stannard, Wolfgang, Jones ve Phelps, 2001; Stroud, 1995; Verdine vd., 2013; Wellhousen ve Kieff, 2001; Wolfgang, Stannard ve Jones, 2001). Erken çocuklukta yapı inşa oyunları ile ilgili yapılan çalışmalarda katılımcılar en fazla çocuklardır. Bu sırayı öğretmenler ve ebeveynler takip eder. Beş araştırmada katılımcılar hem çocuklar hem yetişkinler (öğretmen ya da ebeveynler) olmuştur. Yapı inşa oyunlarında, ebeveyn ve

öğretmenlerin oyuna yönelik tutum ve stratejilerinin çocuğun ilgisinde ve gelişiminde etkili olduğu anlaşılmaktadır. (Drew, Christie, Johnson, Meckley ve Nell, 2008; Hanline, Milton ve Phelps, 2010; Verdine vd., 2013). Yayın yıllarına göre araştırmalarda özellikle 2019 yılında nicel bir artış söz konusudur (Avsec ve Sajdera, 2019; Berti, Cigala ve Sharmahd, 2019; Hanika ve Boyer, 2019; Jones, Henz, ve Barrett, 2019; Park, 2019; Park, 2019a; Sando, 2019; Storli ve Hansen-Sandseter, 2019; Wickstrom, Pyle ve DeLuca, 2019). 2019 sonrası düşüşün etkenlerinden biri pandemi olarak düşünülmüştür. Diğer yandan çocuklarla yapılan ve uygulamalı araştırmaların sayısının fazla olduğunun görülmesi, bu azalışın nedeni olarak pandemi etkisini ön plana çıkarabilir. Yani bu pandeminin etkisiyle birlikte okulların uzun bir süre kapalı olması, çocuklara ulaşamaması ve bu durumla yapılan araştırmalardaki azalış ile ilişkilendirilebilir. Araştırmaların ABD, Avrupa ve Asya kıtalarında yapılması dünya genelinde yapı inşa oyunlarının öneminin farkedildiğini göstermektedir. Özellikle gelişmekte olan ya da gelişmemiş ülkelerde az materyalle, çok yönlü gelişim sağlanacak programlara ihtiyaç duyulmaktadır. Örneğin, Kakia, Popov ve Arani (2015)'nin araştırmalarında gelişmekte olan ve gelişmemiş ülkelerde yapılan araştırmaların, katkı sağlama payının daha yüksek olduğu görülmüştür.

Bu sonuçlar doğrultusunda araştırmacılara yönelik aşağıdaki öneriler göz önünde bulundurulmalıdır:

- İncelenen araştırmaların tarandığı veri tabanlarının SSCI indeksindeki Q1 ve Q2 kategorisinde yer alan dergileri bulunduğu için, yapı inşa oyunları ile ilgili bu kategorilerdeki dergilerde yayınlanan araştırmaların artması yapı inşa oyunları ile ilgili yayınların etki faktörünü daha da yükselterek konuya yönelik farkındalığın artmasını sağlayabilir.
- Araştırma sayısında 2018 sonrası görülen artış son yıllarda düşmeye başladığı için, yapı inşa oyunları kapsamındaki araştırmaların konu çeşitliliği de önemsenerek araştırmalar planlanabilir.
- Dokümanlarda nitel ve karma desenli araştırma sayısı oldukça azdır. Öğretmenlerin de uygulamada gönüllülüğü sağlanarak, özellikle karma desende, deneysel araştırmalar düzenlenebilir.
- Akademik becerilerdeki gelişimin sürece dayalı izlenmeye başladığı göz önünde bulundurularak, boylamsal araştırmalar da planlanabilir.
- Eğitim sürecindeki paydaşlardan öğretmenlerle ve özellikle ebeveynlerle yapılan araştırma sayısı az olduğundan onların çalışma grubunda olduğu yeni araştırmalar yapılabilir.
- Dünyada yapı inşa oyunları ile ilgili araştırmaların Türkiye'ye kıyasla daha çok ABD'de sonra da Avrupa'da yapıldığı görülmüştür. Türkiye'de konu ile ilgili bilimsel araştırmalar daha fazla yapılabilir.
- Erken çocukluk döneminde birçok beceri ve kazanım gibi oyun gelişiminin de temelleri atıldığından yapı inşa oyunları konulu eğitim programları geliştirilip uygulanabilir.

Kaynaklar

Avsec, S. ve Sajdera, J. (2019). Factors influencing pre-service preschool teachers' engineering thinking: Model development and test. *International Journal of Technology and Design Education*, 29(5), 1105-1132.

- Balaban-Dağal, A. (2020). Erken Çocuklukta oyun ve oyun yoluyla öğrenme. A. Önder ve H. Arslan Çiftçi (Ed.), *Oyun gelişimi içinde* (s.49-69). Ankara: Nobel.
- Berti, S., Cigala, A. ve Sharmahd, N. (2019). Early childhood education and care physical environment and child development: State of the art and reflections on future orientations and methodologies. *Educational Psychology Review*, 1-31.
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç-Çakmak, E., Akgün Ö. E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2016). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi.
- Cherney, I. D., ve London, K. (2006). Gender-linked differences in the toys, television shows, computer games, and outdoor activities of 5-to 13-year-old children. *Sex Roles*, 54(9), 717-726.
- Cohen, L., ve Uhry, J. (2007). Young children's discourse strategies during block play: A Bakhtinian approach. *Journal of Research in Childhood Education*, 21, 302-315.
- Copely, J., ve Oto, M. (2006). An investigation of the problem-solving knowledge of a young child during block construction. [https://books.google.com.tr/books?id=Zqf8DwAAQBAJ&pg=PA94&lpg=PA94&dq=sayfasından erişilmiştir](https://books.google.com.tr/books?id=Zqf8DwAAQBAJ&pg=PA94&lpg=PA94&dq=sayfasından%20erişilmiştir).
- Creswell, J. W. (2013). *Nitel araştırma yöntemleri. Qualitative research methods*. (M. Bütün ve S.B. Demir, Çev.). İstanbul: Siyasal.
- Dede, Y. (2017). Araştırma deseni nitel, nicel ve karma yöntem yaklaşımları. J.W. Creswell (Ed.), *Nitel yöntemler* (S. B. Demir, Çev.) içinde (s. 183-213). Ankara: Eğiten.
- Drew, W. F., Christie, J., Johnson, J. E., Meckley, A. M., & Nell, M. L. (2008). Constructive play: A value-added strategy for meeting early learning standards. *YC Young Children*, 63(4), 38-44.
- Duruoalp, E. ve Aral, N. (2015). Oyun gelişimi ve türleri. A. B. Aksoy (Ed.), *Okul öncesi eğitimde oyun içinde* (s.32-53). Ankara: Hedef.
- Goldstein, J. (2012). *Play in children's development, health and well-being*. Brussels: Toy Industries of Europe.
- Gray, P. (2009). Play as a foundation for hunter-gatherer social existence. *American Journal of Play*, 1 (4), 476-522.
- Hanika, L. ve Boyer, W. (2019). Imitation and social communication in infants. *Early Childhood Education Journal*, 47(5), 615-626.
- Hanline, M. F., Milton, S. ve Phelps, P. C. (2010) The relationship between preschool block play and reading and maths abilities in early elementary school: A longitudinal study of children with and without disabilities. *Early Child Development and Care*, 180(8),1005-1017. <https://doi.org/10.1080/03004430802671171>
- Johnson, J. E., Christie, J. F., ve Wardle, F. (2005). *Play, development, and early education*. Boston, MA: Allyn and Bacon.
- Jones, A. E., Henzi, S. P., ve Barrett, L. (2019). A natural history of repetition. *Journal of Montessori Research*, 5(2), 15-44.

- Kakia, L., Popov, H. N., ve Arani, A. M. (2015). A comparison of parents and teachers' evaluations about school readiness among first-grade pupils of primary schools in Tehran. *Cogent Education*, 2(1), 1100975.
- Kamii, C., ve DeVries, R. (1980). *Group games in early education: Implications of Piaget's theory*. Washington, DC: NAEYC.
- Lynch, M. (2015). Guys and dolls: A qualitative study of teachers' views of gendered play in kindergarten. *Early Child Development and Care*, 185(5), 679-693.
- Maxwell, J. A. (2008). Designing a qualitative study. *The SAGE Handbook of Applied Social Research Methods*, 2, 214-253.
- Owens, G., Granader, Y., Humphrey, A., ve Baron-Cohen, S. (2008). LEGO® therapy and the social use of language programme: An evaluation of two social skills interventions for children with high functioning autism and Asperger syndrome. *Journal of Autism and Developmental Disorders*, 38(10), 1944-1957.
- Park, J. (2019). A Comparison of the Pretending Elements between Constructive Play and Pretend Play. *Turkish Online Journal of Educational Technology-TOJET*, 18(4), 1-6.
- Park, J. (2019). The qualities criteria of constructive play and the teacher's role. *Turkish Online Journal of Educational Technology-TOJET*, 18(1), 126-132.
- Pellegrini, A. D., ve Gustafson, K. (2005). Boys' and girls' uses of objects for exploration, play, and tools in early childhood. A. D. Pellegrini ve P. K. Smith (Eds.), *The nature of play: Great apes and humans* içinde (ss. 113-135). New York: Guilford.
- Sando, O. J. (2019). The physical indoor environment in ECEC settings: children's well-being and physical activity. *European Early Childhood Education Research Journal*, 27(4), 506-519.
- Shetty, P. P., Laila, N., ve Rai, A. (2015). Play in India: A Comparison between children from different Socio-economic groups. *J Dent Med Sci*, 14(7), 124-128.
- Stannard, L., Wolfgang, C. H., Jones, I. ve Phelps, P. (2001) A longitudinal study of the predictive relations among construction play and mathematical achievement, *Early Child Development and Care*, 167(1), 115-125, <https://doi.org/10.1080/0300443011670110>
- Storli, R., ve Hansen-Sandseter, E. B. (2019). Children's play, well-being and involvement: how children play indoors and outdoors in Norwegian early childhood education and care institutions. *International Journal of Play*, 8(1), 65-78.
- Stroud, J. (1995). Block play: Building a foundation for literacy. *Early Childhood Education Journal*, 23, 9-13.
- Verdine, B. N., Golinkoff, R. M., Hirsh-Pasek, K., Newcombe, N. S., Filipowicz, A. T., ve Chang, A. (2013). Deconstructing building blocks: Preschoolers' spatial assembly performance relates to early mathematical skills. *Child Development*, 85(3), 1062-1076. <http://dx.doi.org/10.1111/cdev.12165>
- Vygotsky, L. S. (1978). *Mind in society: The development of higher psychological processes*. Cambridge, MA: Harvard University.

- Wellhousen, K., ve Kieff, J. (2001). *A constructivist approach to block play in early childhood*. Albany, NY: Delmar.
- Wickstrom, H., Pyle, A., ve DeLuca, C. (2019). Does theory translate into practice? An observational study of current mathematics pedagogies in play-based kindergarten. *Early Childhood Education Journal*, 47(3), 287-295.
- Wolfgang, C. H., Stannard, L. L., ve Jones, I. (2001). Block play performance among preschoolers as a predictor of later school achievement in mathematics. *Journal of Research in Childhood Education*, 15, 173–180.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2008). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (5. Baskı). Ankara: Seçkin.
- Zigler, E. F., Singer, D. G., ve Bishop-Josef, S. J. (2004). *Children's play: The roots of reading*. Washington, DC: Zero to Three.

Yazarların Katkı Oranı Beyanı

Yazarların araştırma sürecindeki katkıları eşit orandadır.

Destek ve Teşekkür Beyanı

Makaleyi destekleyen herhangi bir kurum ve kuruluş ya da başka bir yazar bulunmamaktadır. Ancak dokümanlara Gazi Üniversitesi Kütüphanesi'ne uzaktan erişim yoluyla ulaşılmış olup, üniversite kütüphanesinin var olan veri tabanı protokolleri destek sağlayıcı olmuştur.

Çatışma Beyanı

Araştırmacıların araştırma ile ilgili diğer kişi ve kurumlarla herhangi bir çıkar çatışması bulunmamaktadır.

Etik Bildirim

Bu makale, derleme türünde olduğu için etik kurul kararı gerektirmemektedir.